

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جستارهایی در

پانسکو



هو العزيز



وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

# جستارهایی در پلاسکو

توزیع محدود

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات



## وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

### جستارهایی در پلاسکو

توزیع محدود- ویرایش دوم

۱۰ بهمن ۹۵

#### با جستارهایی از:

محمد آقاسی، علیرضا آقاییوسفی، ریحانه اصلان زاده، سیدمهدی اعتمادی فرد، آرمین امیر، حسین ایمانی جاجرمی، یاسر باقری، عبدالله بیجرانلو، ناصرالدین-علی تقویان، سمیه توحیدلو، مجتبی توسل، حمیدرضا جلایی پور، ریحانه جوادی، محمدرضا جوادی یگانه، ابراهیم حاجیانی، مهدی حسین زاده فرمی، هادی خانیکی، سیدمحمد مهدی خوبی، مجتبی دلیر، حسین راغفر، جبار رحمانی، محمد مهدی رحمتی، مهدی روزخوش، سعیده زادقناد، احسان سلطانی، احسان شاه قاسمی، غلامرضا صدیق اورعی، رضا صفری شالی، عباس عبدی، حامد طالبیان، حمید طاهری، فاطمه سادات علمدار، فردین علیخواه، موسی عنبری، غلامرضا غفاری، محمدجواد غلامرضا کاشی، محمد فاضلی، نعمت الله فاضلی، مقصود فراستخواه، جولان فرهادی بابادی، ناصر فکوهی، مجید فولادیان، سید احمد فیروزآبادی، محمدامین قانع راد، علی قنبری، محمدرضا کلاهی، مسعود کوثری، رضا مختاری اصفهانی، علیرضا مشهدی زاده، محمد معماریان، مهدی منتظری مقدم، نوح منوری، سیدجواد میری، سید عبدالامیر نبوی، آرش نصر اصفهانی، عباس نعمتی، سیدضیاء هاشمی، سیده راضیه یاسینی.

با مقدمه: سیدرضا صالحی امیری

به کوشش:

محمدرضا جوادی یگانه، جبار رحمانی، سعیده زادقناد، عبدالله بیجرانلو



۱۳۹۵



عنوان و نام پدیدآور	مشخصات نشر	مشخصات ظاهری
جستارهایی در پلاستیک/ به کوشش محمدرضا جوادی یگانه، جبار رحمانی، سعیده زادقناد، عبدالله بیچرانلو. با مقدمه سیدرضا صالحی امیری.	تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۵.	۵۲۱ص.
	وضعیت فهرست‌نویسی فیبا	رده‌بندی دیویی
	۳۴۷/۳۶۳	
موضوع	بلاها - - جنبه‌های جامعه‌شناختی.	
موضوع	رسانه‌ها و افکار عمومی.	
موضوع	مسائل اجتماعی - ایران - تهران.	
موضوع	مدیریت بحران - ایران - تهران.	
موضوع	بلاها - - آینده‌نگری.	
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۵ ج ۲ / HV ۵۵۳	

## جستارها





پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات  
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات  
به کوشش: محمدرضا جوادی یگانه، جبار  
رحمانی، سعیده زادقناد، عبدالله بیچرانلو.  
با مقدمه: سید رضا صالحی امیری، وزیر  
فرهنگ و ارشاد اسلامی  
صفحه‌آرا: وحید لنجان‌زاده  
روی جلد: از مجموعه «ایستاده در غبار»،  
اصغر خمسه. خبرگزاری مهر.

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.  
در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی‌عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات  
صندوق پستی: ۶۲۷۴ - ۱۴۱۵۵. تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳. دورنگار: ۸۸۹۳۰۷۶. Email: nashr@ric.ir



## فهرست مطالب

۷ ..... پلاسکو از آغاز تا پایان

### مدیریت و سیاست شهری

- ۱۵ ..... گزارش ملی پلاسکو / محمد فاضلی
- ۲۵ ..... پیام پلاسکو / سید ضیاء هاشمی
- ۳۱ ..... مدیریت شهری و درس های پلاسکو / حسین ایمانی جاجرمی
- ۳۵ ..... تحلیلی آسیب شناختی بر موقعیت بحران های کالبدی شهر / ناصر فکوهی
- ۴۳ ..... ماجرای «پیک نیک» و جامعه شناسی «پلاسکوها» / موسی عنبری
- ۴۹ ..... فروپاشی پلاسکو نماد فروپاشی الگوی توسعه شهری / محمد امین قانع راد
- ۵۷ ..... آتش پلاسکو روشن است! مگر... / مجتبی توسل
- ۶۵ ..... جامعه ساختمان پلاسکو و درس هایی که نمی آموزیم / حسین راغفر
- ۷۱ ..... مسئولیت شهرداری در حادثه پلاسکو / علیرضا مشهدی زاده
- ۷۹ ..... مدیریت فرسوده / سید عبدالامیر نبوی
- ۸۷ ..... خوب، بد، زشت: درس های پلاسکو / محمد مهدی رحمتی
- ۹۷ ..... هزینه های استهلاک و بی توجهی به آن در پلاسکو / غلامرضا صدیق اورعی
- ۱۰۳ ..... ساختارهای خالق حادثه ساختمان پلاسکو / احسان سلطانی
- ۱۱۱ ..... آتش پلاسکو؛ احیاگر مشکلات تاریخی ایرانیان / رضا مختاری اصفهانی
- ۱۱۹ ..... چتری برای پلاسکو / یاسر باقری
- ۱۲۹ ..... قربانیان نامرئی پلاسکو / آرش نصر اصفهانی
- ۱۳۵ ..... عدم توازن امنیت حیات ایرانی / مهدی حسین زاده فرمی

## فرهنگ و جامعه

- ۱۴۳ ..... پرسش پلاسکو / نعمت‌الله فاضلی
- ۱۵۵ ..... پلاسکو و امر نمی‌دانم / سیدجواد میری
- ۱۶۱ ..... با پلاسکو می‌توان «جامعه در آغوش خطر ایران» را اسکن کرد / جلالی پور
- ۱۶۹ ..... ققنوس پلاسکو و تکوین مقوله «مردم» در غیاب حکمرانی کارآمد / جبار رحمانی
- ۱۷۵ ..... ساختمان پلاسکو و احساس بی پناهی مردم / محمدجواد غلامرضا کاشی
- ۱۸۷ ..... حادثه ساختمان پلاسکو و فرهنگ اعتماد / غلامرضا غفاری
- ۱۹۵ ..... ظرفیت سرمایه اجتماعی و واقعه پلاسکو / سید احمد فیروزآبادی
- ۲۰۳ ..... اعتماد؛ کلید جامعه خود-ترمیم‌گر / فردین علیخواه
- ۲۰۹ ..... پلاسکو و نشانه‌شناسی یک ازدحام / مقصود فراستخواه
- ۲۱۵ ..... پلاسکو، یادگیری و آگاهی ملی / ابراهیم حاجیان
- ۲۲۵ ..... بررسی زمینه‌های بحران پلاسکو با تأکید بر منزلت اجتماعی / مهدی اعتمادی‌فرد
- ۲۳۳ ..... ساختمان پلاسکو و اهمیت آموزش مهارت‌های زندگی / مجتبی دلیر

## اخلاق اجتماعی و خلیقات ایرانی

- ۲۴۳ ..... آیا مردم هم در فروریختن پلاسکو مقصرند؟ / محمدرضا جوادی یگانه
- ۲۵۱ ..... حادثه پلاسکو و فرهنگ عمومی / محمدرضا کلاهی
- ۱۶۲ ..... حادثه پلاسکو و مظنونان همیشگی: «مردم» / مهدی روزخوش
- ۲۷۱ ..... تقدیرگرایی، گم‌گشتگی آینده، و ظهور فاجعه پلاسکو / مجید فولادیان
- ۲۷۹ ..... همه ایرانی‌اند، بعضی‌ها ایرانی‌ترند / آرمین امیر
- ۲۸۹ ..... پلاسکو، فقدان همدلی در زیست جمعی ایرانی / علی قنبری
- ۲۹۹ ..... آیا آنها گوسفندند؟ / فاطمه سادات علمدار
- ۳۰۹ ..... فرایند اندیشه نسلی؛ آنچه که انجام می‌دهیم / مهدی منتظری‌مقدم
- ۳۱۷ ..... مناسک پلاسکو / سعیده زادقناد

## رسانه‌های جمعی و اجتماعی

- ۳۲۷ ..... پلاسکو: سیلی سخت فاجعه / مسعود کوشری
- ۳۴۱ ..... تصویری از رسانه‌ای شدن یک حادثه / هادی خانیکی
- ۳۴۷ ..... درباره روایت رسانه ملی از واقعه ساختمان پلاسکو / سیدمحمد مهدی خوبی
- ۳۵۵ ..... ۱۲۴ دقیقه تعلیق / محمد معماریان
- ۳۶۵ ..... اختلال رسانه‌ای و نقص جامعه‌پذیری / عباس عبدی

- ۳۷۱ ..... مصیبت به منزله درنگی برای آینده / سمیه توحیدلو
- ۳۸۱ ..... پلاسکو در ذهن مردم فروریخت / عباس نعمتی و حمید طاهری
- ۳۸۷ ..... درس‌های فاجعه پلاسکو برای تلویزیون ایران / عبدالله بیچرانلو
- ۳۹۵ ..... سرکشی تحمل‌ناپذیر نمادها / ناصرالدین علی تقویان
- ۴۰۵ ..... که نه خاطر تماشا، نه هوای باغ دارد / ریحانه جوادی
- ۴۱۷ ..... حادثه ساختمان پلاسکو و افکار عمومی / رضا صفری شالی
- ۴۲۵ ..... اختلال جمعی / علیرضا آقاییوسفی
- ۴۳۳ ..... سلفی‌بگیران پلاسکو / احسان شاه قاسمی
- ۴۴۱ ..... خوش‌حالی‌ها و خوش‌بختی‌های رسانه ملی / نوح منوری
- ۴۴۷ ..... فاجعه پلاسکو: امکان بسیج اجتماعی و نقش رسانه‌ها / حامد طالبیان
- ۴۵۵ ..... شوک درمانی افکار عمومی و دیگر هیج / محمد آقاسی
- ۴۶۱ ..... کنش سیاسی و عکاسی از فاجعه / ریحانه اصلانزاده

### برای آینده

- ۴۷۱ ..... از فروریزش نماد مدرنیته تا برساخت فرهنگ رشادت / سیده راضیه یاسینی
- ۴۸۱ ..... علاج واقعه / جولان فرهادی بابادی



# فرهنگ و جامعه





## ظرفیت سرمایه اجتماعی و واقعه پلاسکو

سید احمد فیروز آبادی

مدیر گروه مطالعات توسعه اجتماعی دانشگاه تهران

کسبه بازار کویتهای با کمال افتخار، پذیرای کسبه آسیب‌دیده ساختمان پلاسکو هستند و اعلام می‌دارند عزیزانی که در این فاجعه دچار زیان غیر قابل‌تصوری شده‌اند، می‌توانند در کنار ما و در محل کسب ما، نسبت به انجام فعالیت‌های صنفی خود اقدام نمایند. کسبه بازار کویتهای مفتخر به هم‌یاری و هم‌کاری با شما عزیزان هستند.

در مواقعی که جامعه با بحران یا فاجعه‌ای روبرو می‌شود، بیش از هر زمان دیگر، هم‌کاری همگانی، به نفع همه خواهد بود ولی در غیاب اعتماد، مشارکت و ضمانت اجرایی هم‌یاری، هم‌کاری و تعهد متقابل، همه خود را از هم‌کاری کنار کشیده و با رفتار خود، انتظارات بدبینانه

یکدیگر را تحقق می‌بخشند.

در رشته‌های مختلف علوم اجتماعی، اخیراً تفسیری جدید از این مشکل ارائه شده که بر مفهوم سرمایه اجتماعی متکی است. «سرمایه/اجتماعی» همچون مفاهیم سرمایه فیزیکی و سرمایه انسانی (یعنی ابزار و آموزش‌هایی که بهره‌وری فردی را افزایش می‌دهند)، به ویژگی‌های سازمان اجتماعی از قبیل شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد، اشاره دارد که هماهنگی و هم‌کاری برای کسب سود متقابل را، تسهیل می‌کند. سرمایه اجتماعی، سود سرمایه‌گذاری در زمینه سرمایه فیزیکی و سرمایه انسانی را افزایش می‌دهد. در جامعه‌ای که از نعمت سرمایه اجتماعی چشم‌گیری برخوردار است، هم‌کاری، آسان‌تر می‌شود. پورتز و سنسبرنر، در مقاله خود به بررسی عوامل اجتماعی تعیین‌کننده، کنش اقتصادی پرداخته و عواملی اجتماعی را که نقشی مستقیم در شکل‌گیری برخی از کنش‌های اقتصادی دارند، بررسی کرده‌اند. آن‌ها عوامل عمده در شکل‌گیری این کنش‌های اقتصادی توسط جامعه‌شناسان را مطرح کرده‌اند. این عوامل امروزه در مباحث مربوط به سرمایه اجتماعی در قالب و شکل جدید این مفهوم مطرح شده است و انتظارات جمعی مؤثر بر رفتار فردی اقتصادی، را شامل می‌شود.

اولین منبع سرمایه اجتماعی که در شکل‌گیری کنش‌های اجتماعی و اقتصادی مؤثر است، بحث «درونی‌سازی ارزش‌ها» است که توسط دورکیم مطرح شده و وبر، در قالب ویژگی اخلاقی دادوستدهای اقتصادی، از طریق جامعه‌پذیری اصول ارزشی آموخته شده، از آن یاد می‌کند. دورکیم، در جای دیگر به بحث عناصر غیر قراردادی قرارداد، پرداخته است؛ آن‌جا که می‌گوید: قرارداد به خودی خود کافی نیست، بلکه هنگامی قابل اجرا است که قوانین قرارداد، با منشاء اجتماعی موجود باشند. بنابراین درونی‌سازی ارزش، به عنوان اولین منبع سرمایه اجتماعی مطرح است، زیرا باعث می‌شود که افراد در شیوه‌هایی به غیر





از روابط سودجویانه محض و عریان، عمل کنند. منبع دوم سرمایه اجتماعی، در آثار جرج زیمل و بحث پیرامون «پویایی‌های رابطه گروهی» است. زندگی اجتماعی، مجموعه‌ای وسیع از مبادلات اولیه علائق و خواسته‌ها، اطلاعات، مقبولیت و سایر ارزش‌هایی است که داده و گرفته می‌شود. سرمایه اجتماعی، از خلال این معاملات متقابل، ظهور و بروز می‌یابد و شامل انباشت دریافت‌ها، براساس رفتار و کردارهای خوب با دیگران است که توسط هنجار متقابل باعث بازگشت سرمایه اجتماعی، می‌شود.

منبع سوم سرمایه اجتماعی، «همبستگی منسجم و بسته» است و به وضعیتی اشاره دارد که در آن بروز رفتار، مبتنی بر اصول رویکرد گروهی بوده و نسبت به هرگونه ارزش درونی شده، کاملاً متفاوت است. بهترین مثال کلاسیک از این بحث در مفاهیم «آگاهی طبقاتی» به چشم می‌خورد یا انعکاس موقعیتی مردمی که در مشقت و بدبختی مشترک، قرار گرفته‌اند. در صورت رسیدن چنین احساسی به آستانه خود، این احساس، منتهی به هنجارهای حمایت متقابل، خواهد شد که در نهایت به عنوان منبعی در حفظ افراد، قابل استفاده خواهد بود. در بیشتر فیلم‌هایی که همکاری و تعاون در جهت رویارویی با دشمنان تخیلی از کرات دیگر و یا برخورد با فجایع طبیعی مثل زلزله، سیل و... صورت می‌گیرد، شاهد بروز و ظهور این نوع از سرمایه اجتماعی، هستیم.

منبع چهارم سرمایه اجتماعی، «اعتماد ناشی از ضمانت اجرا» است که در کارهای وبر، آن‌جا که به بحث پیرامون عقلانیت صوری و ذاتی در معاملات بازار می‌پردازد، دیده می‌شود. عقلانیت صوری، به معاملات بر اساس هنجارهای جهانی و مبادلات آزاد و باز، اشاره دارد در حالی که عقلانیت ذاتی، به تعهدات خاص در انحصارات یا شبه انحصارات گروه خاص، بازمی‌گردد. در عقلانیت ذاتی، با حوزه‌ای درونی و داخلی



مواجه هستیم، زیرا اهداف گروهی بر رفتار اقتصادی، غلبه دارند. نکته قابل توجه آن است که اعضای گروه از خواسته‌های فردی خود به دلیل انتظارات جمعی، چشم‌پوشی می‌کنند، یعنی مطلوبیت خود را در ازای برخورداری از عضویت گروهی، کنار می‌گذارند.

پنجمین منبع سرمایه اجتماعی، در کارهای تونس در تفکیک دو گانه «گمیشافت و گزلفاشت» دیده می‌شود. به گونه‌ای که گمیشافت خونی (طایفه‌ای-عشیره‌ای) که دلالت بر وحدت هستی جسمانی دارد، به صورت گمیشافت متمایز محلی (زمین مشترک) درآید که مبتنی بر سکناى مشترك است؛ درست به همان گونه که گمیشافت ذهنی (امور مقدس)، مبین قرابت و اشتراك ذهنی است، ضمن این که هر سه نوع گمیشافت، در فضا و زمان با یکدیگر از نزدیک، روابط متداخل دارند. بنابراین، در توصیف و توضیح کنش اجتماعی، دو جریان فکری وجود دارد. یکی از این جریان‌ها، که وجه بارز بیشتر جامعه‌شناسان است، کنش‌گر را کسی تعریف می‌کند که جامعه‌پذیری یافته و کنش را رفتاری سمت‌وسو یافته تعریف می‌کند که بر اساس حاکمیت هنجارهای اجتماعی، قواعد و مقررات و تکالیف الزام‌آور و اصول راهبری که در بالا اشاره شد، شکل می‌گیرد. مزیت اصلی این جریان فکری در قابلیت آن برای توصیف کنش در متن شرایط اجتماعی و تبیین نحوه شکل گرفتن، در معرض قیدوبندها واقع شدن و هدایت دوباره یافتن آن، به وسیله شرایط اجتماعی است.

جریان فکری دیگری که وجه مشخص کار اکثر اقتصاددانان است، کنش‌گر را دارای اهدافی می‌بیند که به‌طور فردی بدان‌ها نایل آمده و یک‌سره عمل می‌کند و در پی منافع خویش است. فضیلت اصلی این جریان آن است که اصل بر به حداکثر رساندن فایده است. البته هر دو رویکرد مورد نقد هستند. در نقد جریان جامعه‌شناختی، گفته می‌شود که کنش‌گر را محیط اطراف شکل می‌دهد و عوامل درونی برای حرکت



دادن عمل که قصد یا جهتی به عامل بدهد، وجود ندارد. از دیگر سو، جریان اقتصادی، متهم می‌شود که واقعیت تجربی را نادیده می‌گیرد زیرا که محیط و شرایط اجتماعی، یعنی هنجارها، اعتماد بین اشخاص، شبکه‌های اجتماعی و سازمان اجتماعی به کنش‌های اشخاص، شکل داده و آن را مقید به محدودیت‌های برخاسته از شرایط اجتماعی می‌کند و این موضوع نه فقط بر کارکرد جامعه بلکه بر کارکرد اقتصاد نیز، اثرگذار است.

تمامی مفاهیم فوق، به عنوان منابع شکل دهنده به سرمایه اجتماعی، در حادثه ناگوار پلاسکو، به‌خوبی نمایان شد که خبر از کنش‌های اجتماعی متکی بر سرمایه اجتماعی دارد. بسیج ارگان‌ها و سازمان‌های مختلف در حادثه پلاسکو، اعلام آمادگی داوطلبانه نیروهای امدادی مانند آتش‌نشانی از سایر استانها، اعلام کسبه بازار کویتی‌ها به حمایت از کسبه زیان‌دیده پلاسکو، همگی نشان از همبستگی منسجم و بسته و پویایی‌های رابطه گروهی دارد که تعاون و همکاری را افزایش داده و ناشی از تصور قرار گرفتن در موقعیت‌های مشابه و ناگوار است و هم‌دلی سائرین با آسیب‌دیدگان را نشان می‌دهد.

همچنین حادثه پلاسکو نشان داد که مردم نسبت به سازمان آتش‌نشانی، از اعتماد نهادی بالایی برخوردارند و این موضوع نقش مکملی در امداد به عنوان یک ظرفیت و امکان مثبت، در مواقع فاجعه و قبل از آن دارد.<sup>۲</sup> نمونه‌های بسیاری از حضور افراد متخصص و

---

۱. اعلام آمادگی شهرداری اصفهان برای کمک‌رسانی به آتش‌نشانان پلاسکو، منبع: مهر، کد خبر: ۶۰۱۳۸۲۵، تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۲.

۲. حضور یکی از آتش‌نشانان مجروح با ویلچر در محل حادثه پلاسکو برای کمک به همکارانش، منبع خبر: نیتر «آتش‌فشان» پلاسکو خاموش نشده است: روزنامه آسیا، ۱۳۹۵/۱۱/۲.



داوطلب مانند برش کاران ورزقان (به نقل از شهردار تهران<sup>۱</sup>) در این واقعه، مثالی مناسب از این ظرفیت است.

اعتماد نهادی، نسبت به سازمان‌هایی مانند آتش‌نشانی از سوی مردم، می‌تواند کمک‌های داوطلبانه، مردمی و مادی<sup>۲</sup> و معنوی مردم<sup>۳</sup>، را به سوی سازمان‌هایی چون آتش‌نشانی جلب کند. البته در این بین نقش آموزه‌های دینی در تشویق و هدایت کمک‌های مادی مردم، به سازمان‌های امدادی به منظور تهیه امکانات و تجهیزات به عنوان کاری خیر در کنار سایر فعالیت‌های خیریه‌ای مانند کمک به ساخت مسجد، مدرسه و بیمارستان و غیره، دیده می‌شود.

ظرفیت اعتماد مستقیم مردم به سازمان آتش‌نشانی وقتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌شود که امروزه ما بیشتر در حوزه کمک‌های خیریه‌ای با حضور بی‌واسطه سازمانی خیرین، مواجه هستیم و عده‌ای از مردم سعی دارند خودشان مستقیم و بی‌واسطه سازمانی، به انجام کمک به افراد بی‌بضاعت و نیازمند بپردازند.

سرمایه اجتماعی و نقش آن در خصوص کمک به فاجعه‌زدگان که نمونه آن کسبه بازار کویته‌ها و یا به تعویق انداختن وصول برخی چک‌های طلبکاران از کسبه پاساژ پلاسکو، به‌صورت مستقیم است، نیازمند هنجارسازی‌های بیشتر و نهادینه کردن رفتارهای هم‌دلانه در میان مردم و به منظور تکرار فعالیت‌های مثبتی بر تعاون، در مواقع

۱. قالبیاف بیان کرد: امروز چند نفر از برشکاران حرفه‌ای از ورزقان حضور پیدا کردند و گفتند ما آن‌هایی هستیم که وقتی در ورزقان زلزله رخ داد، مردم تهران به ما کمک کردند و امکانات و تجهیزات شهرداری تهران به ورزقان آمد، حالا بعد از بروز این حادثه همه امکانات و تجهیزات را خودجوش به این‌جا آورده‌ایم. منبع خیر: خبرگزاری مهر، ۱۳۹۵/۱۱/۵.

۲. ارسال مواد خوراکی برای آتش‌نشان حاضر در محل حادثه ساختمان پلاسکو از سوی شهروندان تهران. منبع خیر: تیترا «آتش‌نشان» پلاسکو خاموش نشده است: روزنامه آسیا، ۱۳۹۵/۱۱/۲.

۳. مدیر کل انتقال خون استان تهران: در مجموع دو هزار و ۸۰۰ نفر طی دو روز به مراکز اهدای خون مراجعه کردند که از این تعداد دو هزار و ۳۰۰ نفر موفق به اهدای خون شدند. منبع خیر: تیترا «آتش‌نشان» پلاسکو خاموش نشده است: روزنامه آسیا، ۱۳۹۵/۱۱/۲.



وقوع فاجعه و بحران است. لازم به ذکر است که بدانیم فاجعه پلاسکو، با تمام تلخی‌های آن، درس‌هایی آموزنده برای برنامه‌ریزی، اقدام و پیش‌گیری از وقایع مشابه در آینده دارد. در حوزه مدیریت و برنامه‌ریزی شهری که این‌جا موضوع اصلی بحث ما نیست و خود بحث مفصل و چند جانبه‌ای را به‌طور خاص می‌طلبد، لازم است مورد بازنگری و برنامه‌ریزی مجدد قرار گیرند:

- شفاف‌سازی نقش‌ها و مسئولیت‌ها در مواقع حادثه و فجایع مختلف شهری.
- تقسیم وظایف به منظور جلوگیری از ناهماهنگی و موازی‌کاری‌ها در حوزه شهری و مخصوصاً در مواقع فاجعه.
- آموزش‌های تخصصی لازم، کسب تجارب از سایر اتفاقات مشابه و سایر فاجعه‌های محتمل از طریق آموزش تجربه‌های سایر کشورهایی که آن فاجعه را تجربه کرده‌اند، در قالب کارگاه‌های آموزشی به منظور روزآمد نمودن دانش و مهارت‌های امدادگران.
- رصد مرتب استانداردهای شهری و ایمنی، توسط شوراهای شهر در قالب کمیسیونی جداگانه برای مثال، سازمان‌های امدادی مانند آتش‌نشانی بر اساس امکانات و پوشش شهری و سایر خدمات شهری و امدادی.
- توجه به بحث تأثیری که این واقعه ناگوار می‌تواند بر شکل‌گیری نهادهای اصلی مدیریت بحران بر جای بگذارد و کارکرد و نقش سازمان‌های متولی و مسئول را ارتقا بخشد؛ به‌طور مثال، استفاده از دانش و تخصص نیروی آتش‌نشانی نه فقط پس از بروز بحران که به عنوان ناظرانی فنی و متخصص در پیش‌گیری از بحران و ایمن‌سازی ساختمان‌ها.





فصلنامه علمی، پژوهشی و آموزشی  
دانشگاه شیراز